

folkelig Retspleje blev fremsat paa 24 Delegationers Vegne og med den Motivering, at man vilde anse det for mest hensigtsmæssigt, hvis eventuelle Ændringer i Statutens Bestemmelser blev foretaget inden Dommervalget har fundet Sted i 1930. Det var med Forsæt ikke anført i Forslaget, hvilke Ændringer man kunde tænke sig at foreslaa, og dette kom heller ikke frem under Drøftelsen i 1. Kommission, hvor alle udtalte deres Anerkendelse af Domstolens Arbejde og udtrykkelig betoned, at Forslaget ikke maatte betragtes som en Kritik af Domstolens Virksomhed. Der blev fra forskellige Sider fremsat Forslag om, hvilken Fremgangsmaade Raadet burde følge i dette Spørgsmaal, men man enedes dog om at slette en i Forslaget indeholdt Henvisning til Pagtens Artikel 14 og om at overlade til Raadet selv at udarbejde det fornødne Forslag, som skal forelægges næste Forsamling til Overvejelse. Et Forslag fra den rumænske Delegerede, *Pella*, om at benytte Lejligheden til at give Domstolen en vis Myndighed i Straffesager, et Spørgsmaal, der i flere Aar har været Genstand for Drøftelse i videnskabelige Kredse, fandt ingen Tilslutning, da et saa vigtigt Spørgsmaal efter Udvalgets Formening krævede længere Tids Forberedelse, hvorefter den rumænske Delegerede trak sit Forslag tilbage. Det blev dog efter hans eget Ønske omtalt af Ordføreren, da han senere forelagde 1. Kommissions Forslag til en Beslutning, som vedtoges af Forsamlingen.

3. Det svejtsiske Forslag gik ud paa, at anmode den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje om en raadgivende Meningstilkendegivelse — »avis consultatif« — med Hensyn til det Spørgsmaal, hvorvidt der kræves en enstemmig eller en almindelig Flertalsbeslutning fra Raadets eller Forsamlingens Side som Grundlag for en i Henhold til Pagtens Artikel 14 rettet Anmodning til Domstolen om en »avis consultatif«. Spørgsmaalet havde allerede tidligere været drøftet indenfor Folkeforbundet, senest under den Konference, der blev afholdt i September 1926 for at tage Stilling til de Forenede Staters Forbehold med Hensyn til en Tiltrædelse af Statuten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje. Man undlod ved denne Lejlighed at tage Stilling til Spørgsmaalet, der faktisk vil sige det samme som en Fortolkning af Pagtens Artikler 14 og 5, og da Sagen nu igen var blevet bragt paa Bane, udspandt der sig en længere juridisk Diskussion imellem Medlemmerne af 1. Kommission, der gjorde meget forskellige Opfattelser gældende. Medens Forslaget blev støttet fra norsk og svensk Side, ønskede omvendt den italienske og engelske Delegerede, at Forslaget blev trukket tilbage,

eller at Spørgsmaalets Afgørelse blev udsat paa ubestemt Tid, da man blandt andet frygtede for, at det vilde medføre farlige Konsekvenser for Domstolens og Folkeforbundets Prestige, hvis nogle Stater skulde nægte at bøjse sig for Domstolens Afgørelse. Efter en Del Diskussion lykkedes det endelig at blive enige om et Kompromis, hvorefter Forslaget kom til at gaa ud paa, at Forsamlingen udtaler Ønsket om, at Raadet, naar Omstændighederne tillader det, vil lade foretage en Undersøgelse af det paagældende Spørgsmaal. Et Forslag til en Beslutning af dette Indhold blev senere vedtaget af Forsamlingen, ved hvilken Lejlighed det blev udtalt fra norsk Side, at den norske Delegation kun stemte for Beslutningen, fordi man gik ud fra, at den ikke skulde forstaaes saaledes, at Raadet kunde udsætte Spørgsmaalets Afgørelse paa ubestemt Tid.

4. Endelig behandlede 1. Kommission de af Voldgifts- og Sikkerhedskomiteén udarbejdede Forslag til Modeltraktater vedrørende fredelig Afgørelse af mellemfolkelige Stridigheder, der var blevet henvist til 3. Kommission, men paa Grund af deres juridiske Karakter blev oversendt til 1. Kommission, for at denne kunde faa Lejlighed til at udtale sig om Forslagene. Disse bestod af seks Modeltraktater: tre flersidede Traktater A, B, C vedrørende henholdsvis Voldgift, juridisk Afgørelse og Forligsmægling samt tre tosidede Traktater a, b, c, der indeholdt tilsvarende Bestemmelser. For at skabe den fornødne Elasticitet, saaledes at det størst mulige Antal Stater vilde kunne tiltræde Traktaterne, gav disse endvidere de tiltrædende Stater Adgang til at tage visse Forbehold, hvis Fortolkning i sidste Instans skulde foretages af den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje.

Forslagene, der dels blev drøftet i et af 1. og 3. Kommission nedsat Fællesudvalg dels i de to Kommissioner, mødte adskillig Modstand, og kun efter langvarige Forhandlinger lykkedes det at blive enige om de Forslag, som senere vedtoges af Forsamlingen. Under Forhandlingerne blev der først af den svenske Delegerede, *Unden*, rejst Indvending imod, at Traktaterne manglede det fornødne Bindeled, saaledes at f. Eks. en Stat, der tiltraadte den mest vidtgaende Traktat A ikke var bundet overfor den Stat, der havde tiltraadt den mindst vidtgaende Traktat C, hvad der vilde føre til baade upraktiske og ulogiske Resultater. For at tilvejebringe den fornødne Forbindelse kunde man enten ifølge Hr. *Undens* Forslag samarbejde de tre Traktater i en samlet Tekst eller knytte den sammen ved at oprette en almindelig Protokol. Man kom imidlertid til det Resultat, at en samlet Tekst vilde være den